

15. Sveti večer.

Angelčki na lahnih krilih
iz nebes prihajajo:
v snežnobelih oblačilih
okrog jaslic rajajo.

Detece nebes častijo,
v prahu se mu klanjajo
in po zemlji vsej hitijo,
mir ljudem oznanjajo.

Angelčkom se pridružimo,
pokleknimo vsi na tla
in ponižno počastimo
vsi Zveličarja sveta!

Jožef Zatoški.

Kapelica sred morja.

Jadranska legenda. — Spisal Bogumil Gorenjko.

»Saj danes ne pojdi loviti,« je rekla pri večerji žena možu in položila žlico na nizko mizico. »Pojdem,« je rekel mož, vstal, stočil na prag in pogledal po širnem morju.

»Vihar zna biti,« je rekla žena boječe. Boječe sta pogledala mater otroka, šestletna Tinka in osemletni Tonček, in tudi odložila žlico; čutila sta morebiti materino skrb.

»Nič hudega ne bo! Res tiste meglice se kuhajo tam na jugu, pa popilo jih bo morje; nič se ne boji!« je zavrnil ženo mož.

»Oče, jaz grem tudi z vami, saj ste mi že dostikrat obetali, da me vzamete enkrat s sabo, ko boste šli loviti ribe,« je zaprosil Tonček in proseče-skrbno pogledal očeta.

»Z mano?« je vprašal oče zategnjeno. »Z mano?« In zopet je pogledal skozi vrata na tiste meglice, ki so se kuhale tam na daljnem morju. »No, pa pojdi, mi vsaj ne bo dolgčas,« je končno rekel in sinček ga je veselo pogledal.

»E, danes ga ni treba vzeti s sabo!« je ugovarjala mati.

»No, saj ne bo nič hudega; prav mirna noč bo; če pa kaka sapica pride — e, mlad človek se mora navaditi poguma,« je rekel on.

»Oče, jaz bi šla tudi,« je rekla hčerka in pogledala očeta z nedolžnimi modrimi očmi.

»Ti si pa še premajhna, ti Tinčka ti,« je rekel oče in pobožal hčerko po mehkih licih.

»Po večerji nismo še molili.«

In začel je s počasnim in slovesnim glasom: »Nebeški Oče, zahvalimo te za vse dari, ki si nam jih podelil, daj, da nam bodo teknile k časnemu in večnemu življenju. Oče naš —«

Po večerji je zložil oče v čolnič mreže, svetilko in še gorak ovčji kožušček za Tončka — njega samega ni nikdar zeblo, saj je bil korenjak in vaje noči na morju. Mati jima je dala s seboj kos kruha in sira, oče se je potipal, če ima pri sebi pipo in mehur, in oba mornarja sta stopila v čolniček. Oče je napel malo jadro in vzel v roke vitko veslo.

»Srečno; nič se ni treba bati, nič ne bo hudega,« je rekel mož, in že je zašumela voda ob čolničevi stranici.

Mati je molčala. Morda ji je tiha skrb zatrla besedo za pozdrav; morda se je zanesla na moža, ki je vaje morja in vé, da ne bo nič hudega; morda je bilo oboje, in se je tiha skrb borila z zaupanjem.

Tinka je mahala z drobno ročico v slovo, se držala mamice za krilo in izpraševala nedolžna vprašanja o morskih deklicah in povodnem možu, ki bi mogoče zalezovali očeta na morju. Pa mamica ji je na kratko odgovarjala, in umolknila je tudi Tinka in tiho zrla za belim jadrcom na čolničku, ki je polzel kot bel labud čez lahno valujočo morsko plan. Kakor bel list papirja se je še videlo belo jadro, pa naenkrat je izginilo; oče ga je zvil skupaj, da je čolniček ostal na enem mestu.

Od vseh strani, od celine in od daljnega morja, se je začel zgrinjati mrak, ki se je vedno bolj gostil.

Šli sta v hišo. Mati je omila in pospravila posodo, nato sta opravili večerno molitev in še tri

Češčenamarije k Morski zvezdi, da bi ona sijala možu in sinčku, da se jima ne bi pripetila kaka nesreča na morju.

Nato je prižgala luč, jo pristavila na vogal mize in začela krpiti ponošeno krilo.

»Pojdi spat, Tinka, ti si majhna, le pojdi; mlad človek potrebuje spanca,« je nagovarjala hčerko.

»Mamica, nič nisem še zaspala; bom gledala, kako šivate. — Ko bom jaz velika, si bom tudi sama šivala, kajne?«

»Seveda si boš; pa še lepše boš znala kot jaz!« In plaho je odgrnila rdeč, od solnca že malo obeljen zastor in pogledala na morje.

Noč je ležala na njem, tiha, temna; tam v daljavi se je videla luč, in dolg rumen pramen je segal od nje kakor prav do dna morja. Tam sta ribarila oče in sin.

Na nebu je migljala večernica — drugih zvezd ni bilo videti — in mati se je je zveselila. »Če Bog dá, ne bo nič hudega,« je vzdihnila polglasno in zopet odgovarjala na detinska vprašanja radovedne Tinke.

»Bova šli spat,« je rekla, ko je zašila krilo, in odpravili sta se spat. Prekrižala je še deklico, jo odela in zavila, kot zna to samo mati, in legla je tudi sama. Šepetala je kratko molitvico in nato se trikrat pokrižala.

Tinka je kmalu zaspala; saj so jo angelci božji zazibali v sladke sanje in če bi bila užgana luč, bi bil videl lahen smehlaj nedolžnosti na mladih licih. Kdo vé, kaj so pač pravili angelci čisti dušici.

A mati ni mogla spati; zadremala je morda malo, pa že je odprla oči in se premetavala na postelji. Skrbi ji niso pustile spati. Res nikdar se še ni možu pripetila posebna nesreča na morju, a vendar kadar je šel loviti, ni mogla trdno spati.

O morjé, res hrani jih in redi, pa kdo vé, kdaj se vzdigne in zahteva žrtev, češ: »redilo in hranilo sem vas, živilo sem vas in za plačo zahtevam zdaj to, kar sem vam hranilo samo: vaše življenje!«

Te misli in slutnje niso pustile ženi spati. — Kar naenkrat je zagrmelo, votlo, zategnjeno.

Žena je vztrepetala in skočila iz postelje. Odgrnila je zastor, in nič več ni bilo zvezde večernice na nebu. Videla ni nič, vse je bilo črno; samo luč se je svetila tam v daljavi, in pramen, ki je seval od nje, je trepetal v zavitih vijugah, kakor so se menjavali valovi tam daleč, kjer sta lovila oče in sin. Pa kar naenkrat, in luč je izginila, kot da jo je zagrnilo nekaj črnega, nekaj strašnega; pa zopet se je pokazala in zopet izginila.

Prižgala je luč in jo postavila na okno, da bi jo mogoče uzrla ribiča na morju in bi priplula domov; in tudi v kotu pred sveto Materjo je prižgala lučko.

Poklicala je hčerko: »Tinka, vstani, vihar je; ti si še nedolžna, boš molila; tebe gotovo usliši sveta Gospa, da ne utoneta oče in Tonček!«

»Utoneta, ne smeta,« je zajokala deklica kakor v težkih sanjah in skočila iz postelje; in obe sta poklekni k mizi pred našo ljubo Gospo.

Tam zunaj pod hišo pa je pluskalo morje ob obalo, tako votlo in motno. Tam daleč na morju pa se je boril čolniček s silnim morjem, ki bo morda danes zahtevalo svoje plačilo. V hišici pa sta molili mati in hčerka tako zaupljivo, in pred Morsko zvezdo je trepetala rdeča lučka v upu in strahu . . .

* * *

Kakor silen velikan, če strga verige, ki je bil vklenjen vanje, tako je bučalo morje, votlo in divje. Nič ni pomagalo veslo v krepki roki očetovi; kakor igrača je moral čoln ubogati razjarjenega morskega velikana. Vzdignilo se je črno in veliko proti čolnu, in čoln se je dvignil s tistim črnim kvišku in zopet je pal kakor v globočino, kakor so se dvigali in padali valovi, polni groze in strahu.

Oče je zrl pol obupno, pol vdano; tolažil je sina, a v njegovem srcu ni bilo mnogo upanja. Zdajpazdaj je polglasno izgovoril prošnjo k Varhinji mornarjev. A kot da se mu roga vihar, kot da mu morje kliče: »Mornar, obupaj, daj mi plačilo danes, ker sem redilo tebe in družino toliko let,« tako se je zdelo očetu —

»Oče, ali vidite tam nekaj belega?« je vzkliknil dečko.

Oče se je ozrl.

»Nič ni, Tonček!«

»Je, je, oče! Bela žena stoji tam in dete ima v rokahl!«

»Jaz ničesar ne vidim. — Moli, Tonček!«

Ničesar ni videl oče; sin je videl.

Morda je bilo njegovo srce še tako čisto, da ni noben greh še dahn timer vanj, in je videl belo ženo, ki je imela dete v naročju. Prav blizu čolna je stala, kar na valovih je stala, vsa bela, in dete se je smehljalo prav tako kot betlehemsko Detece v jasliah. Komaj deset korakov je bila od čolna, morda niti toliko ne, in vedno je šla pred čolnom, kamor ga je gn timer vihar.

Naenkrat je čoln trč timer ob nekaj trdega.

»Rešena sva,« je vzklikn timer oče, a hipno se ga je polotimer strah, kaj če sva trč timer samo na čer, na skalo, ki morda niti ne gleda iz morja toliko, da bi se reš timer nanjo. S silo je zasadimer veslo v val, da je čoln zopet trč timer ob breg, od katerega je bil odskoč timer, urno je skoč timer sam iz čolnimerka in ga z vrvjo pritegn timer k sebi in vzel Tončka iz njega.

»Rešena sva, Tonček. Na Otoku Morske zvezde sva!«

In poljub timer je sinka tako nežno kot še nikdar.

Majhen je bil ta otok, kamor sta se reš timer naša ribiča, skalnat in samoten. Kot bi se izgub timer potnik sredi puščave, tako je morda zablodimer on od obale tu na sredo morja. Na njem je stala kapelica naše ljube Gospe. Kdo ve, kdo in kdaj jo je postav timer. Morda so na tem otočimeru počivalimer angelci božji, ko so nes timer Marijino hišico s Trsata v Loreto, pa je pobožno ljudstvo postav timer kapelico v spomin. Morda pa se je tusem umakn timer tih samotar iz šumn timer sveta in si je postav timer kapelico — v davnimer časih je pač moralo to biti — in je pred sveto Devico molimer in premišl timer velike skrivnimerosti svete vere. Morda pa se je na ta otok kdaj reš timer mornar iz viharja, ko že ni bilo noben timer upa več, pa je sezid timer kapelico v za-

hvalo Morski zvezdi. Morda pa se je ob tem otoku razbil čoln komu, morda sinu, in je umrl sam in zapuščen in nihče mu ni zatisnil očesa, pa je mati morda dala postaviti znamenje v spomin smrti sinove. Morda. Kdo naj to pove?

Pokleknila sta in zahvalna molitev je objela drobno kapelico dobre Matere; prižgala sta tudi lučko, ki sta jo imela v čolnu, v čast dobri Gospe, in Tonček je spoznal ta obraz.

»Vidite, oče, naša ljuba Gospa je bila tista bela žena; prav taka je bila, kot ta v kapelici in prav tako dete je imela in prav tako se je smehljalo kot Jezušček,« je rekel deček očetu.

Oče se je zamislil.

»Da, da, ti si še nedolžen, da, da, prav imaš, ti si jo videl,« je rekel nazadnje in mož-junak je molil s solzami v očeh pred belo Ženo, ki je rešila čoln . . .

* * *

Vihar se je proti jutru pomiril. Kot velika radost je vstala zarja. Še enkrat sta se zahvalila ribiča Morski zvezdi in nato odplula. Lahna sapica je zavela in gnala belo jadro proti beli piki na obali, koči ribičevi. Vedno večja in večja je postajala bela pika na bregu.

Tu na bregu sta stali mati in Tinka; z upom in strahom sta zrla na morje na belo jadro, ki se je vedno bolj bližalo in se vedno bolj večalo, vedno bolj . . .

Iztegnile so se roke v pozdrav, zasmejale so se oči v solzah radosti, in še nikdar ni bela koča ribičeva ob skalni obali doživela tako veselega dne, kot je bil ta.

Pst! Dedek spi.